

<http://physicsweb.org/article/news/9/12/10>

2005/12/13

یون‌های بهدام افتاده در یک تراشه

کامپیوتروها ی کوانتمی، با نوشتن داده‌ها بر حالت‌ها ی کوانتمی ی ذره‌ها ی زیراتمی بالقوه می‌توانند کاری کنند که جدیدترین تراشه ی پنتیوم مثل چرتکه شود. اما برا ی این که چنین ابزاری بتواند شروع به رقابت با مانسته ی کلاسیک ش کند، باید راه ی پیدا شود که تک‌بیت‌ها ی کوانتمی را به بالا مقیاس کنند. یک گروه فیزیک‌پیشه در ایالات متحده، با ساختن یک تله ی یونی در یک تراشه ی نیم‌رسانا گام مهم ی به سوی این هدف برداشته‌اند. شاید بشود با چنین تله‌ها ی میکرومقياسی تعداد زیادی کوبیت را در یک کامپیوتر کوانتمی ی عملی یک‌پارچه کرد [1].

کامپیوتروها ی کلاسیک داده‌ها را به شکل بیت ذخیره می‌کنند، که هر بیت 0 یا 1 است. اما در کامپیوتروها ی کوانتمی از این ویژگی ی ذرات کوانتمی استفاده می‌شود که ذره‌ها ی کوانتمی می‌توانند هم‌زمان در برهه‌نهش ی از دو یا بیش‌تر حالت باشند. به خاطر این حالت‌ها ی درگیر است که علی‌الاصول ممکن است برا ی کاربردها ی خاص ی کارایی ی کامپیوتروها ی کوانتمی بهتر از کارایی ی کامپیوتروها ی کلاسیک شود.

یک ی از هیجان‌انگیزترین نام‌زدھا ی بیت کوانتمی (یا کوبیت) یک یون بهدام افتاده است، که انرژی ی درونی ی آن را می‌شود با استفاده از یک لیزر دست‌کاری کرد. نیازها ی اساسی ی لازم برا ی ساختن چنین کوبیت ی برآورده شده‌اند، و همین چند وقف‌پیش دو گروه با درگیرکردن تا هشت یون کلسیم در یک تله رکرد به جا گذاشتند. اما در کامپیوتروهای کوانتمی ی واقعی لازم است میلیون‌ها اتم را به دام انداخت و دست‌کاری کرد. گُریس مُنْز [2] از دانشگاه میشیگان [3] می‌گوید: «برا ی این کار باید روش‌های نوعی ی ساختن تله‌ها ی یونی با دست را کنار گذاشت و رهیافت‌ها ی یک‌پارچه‌ای از

نوع کار ما را به کار برد.“

مُنْرُ و هم کاران ش از دانشگاه مریلند [4]، با استفاده از چهار لایه ی یک در میان آلمینیم- گالیم- آرسنید و گالیم- آرسنید که با استفاده از برآرایی ی باریکه‌ی مذکولی رو ی یک زیرلایه رشد داده شده اند یک تله ی یونی ساخته اند. این گروه با استفاده از روش‌ها ی رایج در ساختن سیستم‌ها ی میکروالکترومکانیکی (MEM) [5]، در این تراشه یک حفره درست کرد و رو ی آن یک دسته الکترود- تیغه‌ای ساخت. سپس این تراشه را در خلیه رو ی یک سوکت سوار کردند و با استفاده از یک لیزر- تپی گازی از اتم‌ها ی کادمیم- 111 وارد- حفره کردند.

مُنْرُ و هم کاران ش، با کنترل- دقیق- پارامترها یی مثل- ولتاژ- الکترودها و طول موج- لیزر توانستند یک تکیون- کادمیم را درون- تله به دام اندازند و حالت کوانتمی ی آن را دست کاری کنند. این گروه می‌گوید: ”چنین تله‌های یونی یی را می‌شود برای به بالا مقیاس کردن- کامپیوترها ی کوانتمی ی با یون- به دام افتاده به کار برد، چون با استفاده از فناوری ی لیتوگرافی ی مم می‌توانیم صدها هزار الکترود بسازیم.“

- [1] Nature Physics (advance online publication)
- [2] Chris Monroe
- [3] University of Michigan
- [4] University of Maryland
- [5] microelectromechanical systems (MEMS)